

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Patris Gonzali Sylveriae, Societatis Iesv Sacerdotis

Godinho, Nicolao

Coloniae Agrippinae, 1616

De ardore Pœnitentiæ. Cap. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44032

138 VITAE GONZALI SYLVERIAE
se, & vniuersam classem exitio sit daturus, si cum
summo imperio ipsi præficiatur. Iterum igitur at-
que iterum te oro, vt Lusitaniam rem saluam à
Turcis velis, & Aluari virtutem expeditionibus a-
lijs referues. Credit Prorex non ex oraculo, sed ex
animi submissione profectam Gonzali vocem, Per-
stat in sententia; Aluarum cum classe ad Ormusiam
mittit. Soluit ille & portu hilaris, & rectà ad hostē
contendit. Ad eius conspectum vbi ventum, tanta
illico in Aluaro magnanimitas emineuit, vt Turca-
rum Dux perterrefactus, honorificis à Lusitano
conditionibus pacem postulârit. Aluarus successu
lætus pacem negat, seque ante tubam sine dubi-
tatione reputat victorem. Dein in memoriam re-
uocans, ac ioco militari irridens Gonzali minas;
Tandem, inquit, compertum est, non semper fratrem
meum verà prædicere. En falsus vates, in hoc saltem
euentu, deprehenditur. Ab his dictis in hostiū clas-
sem dirigi proras iubet, & summo impetu certamen
init. Pugnatum acriter vtrinq; sed vt bellorum e-
uentus incerti sunt ac dubij, à Turca, quæ se victum
reputabat, stetit victoria. Cæsus in prælio Aluarus,
classisq; Lusitana miserabili strage delecta magno
fuere documento, & compescendi exultantis ani-
mi ferociam, & hominum priorum minas ac prædi-
ctiones reuerendi.

De ardore Pœnitentia.

CAP. IV.

POST QUAM Gonzalus Societati Iesu nomen
dedit, tam alacri statim animo affligendi se, &
motus suos coërcendi negotium suscepit; tanta-
que deinde assiduitate vsq; ad vitæ finem in eo per-
durauit,

duravit, vt dubitare quis iurè possit, vtra plus admirabilitatis habeat, eanè animi alacritas quàm tam asperam viuendi legem ab ipso religionis ingressu sibi imposuit; an illa potius, quàm ad vltimum vitæ spiritum impositam legem constantissimè tenuit, perseuerantia. Perpetuò gestabat cilicium, in modum thoracis efformatum, allegato desuper lineo collaris, indusium mentiente. Addebat nonnunquam cilicium asperius, quàm ex ferro, quàm ex orichalco minutatim puncto, obuersis in carnem punctiunculis. Ita se frequenter, & acriter verberabat, vt toto in dorso nihil sanum aut integrum esset, sed vniuersa caro plagis pertusa vnus circufusi vlceris speciem præberet. Res hac ratione cognita, Incidit aliquando Gonzalus in vnum ex socijs, interna perturbatione commotum. Ex ipso vultu agnouit hominem moestitia torqueri. Eia, inquit, quin tu moerorem istum ex animo depellis? qui in famulatu Dei sunt, eos hilares & lætos esse oportet. Tu pater, ait ille, sanctus es; animum habes sedatum, & ab omni perturbatione securum; experiri in te non potes, quibus ego curis exedar. Certè, si hisce, quibus æstuo, temptationum fluctibus iactarè, non posses villo gaudio aut pace frui. Hic Gonzalus commiseratione motus manu hominem apprehendit, in secretum locum ducit, deorsum illi suum nudat, ostendit pænè fractas ac ruptas verberibus costas; Tum sic, Quid animū despondes, mi frater? tenè solum hostis hominum sollicitat? quis in hac vita, quæ militia est, cum teterrimo cacodæmone pacem habet aut inducias? nec flagella timet, nec plagas istas, quas vides, horret; me frequentissimè impetit, acerrimè oppugnat, sed persto, auxiliante Numine, & perstiturum spero, imò & victurū. Ne te, obsecro, perditū puta,

aut

140 VITAE GONZALI SYLVERIAE
aut desertum à Deo. Hoc quod tibi calamitas vide-
tur, Dei benignitas est; Gloriæ nobis segetem mini-
strat. Non ideo patitur hominem oppugnari, vt
succumbat, sed vt ipso duce & commilitare vin-
cat. His Sylueriæ dictis dispulsa in primis ex corde
mœrentis tota illa tristitiæ nox: tanta deinde animi
alacritas consecuta, vt bonus vir increpita grauius
timiditate & ignauia, actisq; Deo gratibus, quòd
præclaras sibi benè de ipso merendi occasiones of-
ferret, intrepidus ad certamen accesserit, in maxi-
mam erectus spem de pessimo tandem hoste victo-
riam reportandi. Cùm in India prouinciam mode-
raretur, dici vix potest, quanto opere contenderit, vt
ne ibi nullū haberet superiorem, qui nullum ibi iu-
re habebat. Sibi igitur ipse subdebatur, & corpus
submittebat spiritui. Quod vt perfectè fieret,
singulis se diebus crudelissimè cædebat. Flagel-
lū ex virgis erat, quas Indi Rotas vocant. Tenuis
sunt & flexibiles, atque ad sciendum dolorem & in-
figenda vulnera adeo natura accommodatæ, vt ad
primum ictum cum acerbo animi sensu sanguinem
eliciant. Ex hac verberatione id sequebatur, vt cu-
randis vulneribus in carne relictis remedium quæri
& applicari oporteret. Hoc plerumque oleum erat
ex nuce Melindica, aptum tali morbo & paratu fa-
cilè medicamētum. Eo se pater libenter iungebat,
non vt dolorem minueret sed augetet; & priori de-
crefcēti nouus succederet. Adeò enim se hostiliter
persequebatur, vt postero statim die, nondum cura-
ta cute, repetitis verberibus vulnera cū dolori-
bus reuocaret. Cùm verò pars vna corporis sic erat
faucia, vt ferre ictus non posset, cædebat aliam: &
hūc in modum percurrebat omnes, nulla prorsus
vt esset, quæ proprijs doloribus vacaret. Hinc illud
siebas

ſebat, vt vix aliter quàm ſtando conſiſtere valeret, Vnde ortum, vt quamuis nimis ſtudioſè hanc viuendi rationem tegere curaret, ex ipſo corporis habitu detegeretur. Quin etiam cum in hortum Goani collegij, quo tempore obſeruari à nemine poſſet, ſe conferre conſueſſet, vt ibi in quadam adicula in- cluſus liberè ſe verberaret; quo minus res nota fieret, impedire non poterat. Inuentus enim in adicu- la, & in veſtibus internis cruor factum prodidit. Inter hæc mira in cibo & potu parcitas. Præter pa- nem & aquam rarò ad victum aliud adhibebat. Ab auium eſu, & quouis alio ſuaui aut delicato edu- lio tam conſtanter abſtinebat, vt à propoſito nullis precibus ſe abduci pateretur. Pauperum victu miri- ficè delectabatur, paupertatis amore. Cibario pane cum edere oportebat & ex milio; aut ſecale confe- cto victitabat libenter. Quando Luſitaniæ oppida & caſtella concionando luſtrabat, ad ſimplicem pa- nem precariò mendicatum aliquid nonnunquam coepæ vel halecis addebat, ſuſcepti laboris gratia. Quando domi cum ſocijs communi menſæ accuba- bat, ita ſe ad comedendum componebat, vt nihil videretur ex appoſitis ferculis relicturus. Iuſculi enim aut pultis catinos trahebat ad ſeſe, immerſis etiam per ſimulationē ex pane particulis. Carnem ſecabat in fruſta, & ita ſibi cætera accommoda- bat, vt poſſet facilè vicinos fallere. At certum eſt, præter aquam & panem nihil tunc ſolitum gu- ſtare. Somno quàm parciffimo utebatur. Inter- diu enim nunquam ſe data opera ad dormiendum componebat; noctis verò partem bonam oratio- ni, bonam concionum ſtudio impēdebat. Hinc erat, vt ferè ſemper cum ſomno luçtaretur; quo tamen ſopiri corpus, & viuum mori aded ægrè ferebat,
vt etiam

ut etiam cum necessitati naturæ seruire oporteret,
 non nisi inuitus ac volens oculos lectioni & lacry-
 mis furaretur. Victus ergo corporis lassitudine ab o-
 ratione & studio paululum quiescebat. Ut autem
 modicè & parum suauiter quiesceret, ac vigilaret
 potius, quàm dormiret, somnum plerumque capie-
 bat sedens, erecto corpore, ac nulla in re nixo, ad-
 dita etiã eo artificio ad sedem tabula, vt si dormien-
 tis capite contingeretur, quiescentis soporè strepitu
 interromperet. Nimirum quod indidit natura grui-
 bus; vt cum nocturnas habent excubias lapil-
 lum pedeprehendant, qui somno laxatus & deor-
 sum decidens indiligentiam coarguat; quod item
 amor sapientiæ illum docuit Philosophum, quem
 tradunt, cum dormiret, solitum tenere lepidem, qui
 manu solitus, & in suppositam peluim cadens, stre-
 pitũ ederet; hoc ipsum diuina gratia multò quã na-
 tura ingeniosior magistra Gonzalo felicius impres-
 sit, vt ne ad æternæ salutis consecutionem segniùs,
 quàm brutæ animantes ad vitæ custodiam excuba-
 ret; neve ab vlllo se Philosopho pateretur vinci, qui
 non humanæ; sed diuinæ sapientiæ studio operam
 nauaret. In peregrinationibus, excursionibus, cæ-
 terisque itineribus nunquam ad domum aliam,
 quantum fieri poterat, quàm ad commune paupe-
 rum Xenodochium diuertebat. Ibi si fortè opus es-
 set somnum cubando capere, quod aliquando co-
 ctus necessitate faciebat, ad reponendum corpus
 culcitra utebatur ex canabe duris paleis referta,
 stragulo vili & crasso, sine linteis & cervicali. De-
 cumbebat aliquando in quodam Portuensis orbis
 nosocomio (Societatis collegium ibi nondum erat)
 magna febris iactatus. Inuisit agrũ Henricus Gouea,
 is qui postea proprijs ædibus & tribus filijs Socie-
 tati

tati datus, dum pestilentiâ infectis piè ministrat, laudabili fine diem clausit. Patrem ita miserè iacentem vir nobilis conspiciatus, & vehementer dolens, tam indignè habere virum tantum, inter alia caritatis officia hoc etiam voluit exhibere, vt mitiorè lecto afflictum corpus exciperet. Valdè in ea re ab Henrico laboratum; sed tandem vicit, remotaq; dura illa culcitra alia ex lino & lana fultam supposituit molliorem. Hanc rem morbo ipso grauius Sylueria tulit, adeoq; commutationem est auersatus, vt quo primū die iudicatū est à medico abesse febrim, suis ipse manibus atque humeris lineam culcitram sustulerit, & priuato in loco reponens, ad suam reuersus sit. At non paruo res illi stetit; febris enim, quasi collecto ex cessatione impetu, debile corpus seuius inuadens, diutiùs afflictauit.

De comprimendis animi affectibus.

CAP. V.

ET si vera illa sanctitatis forma, qua qui præditus est, numen sibi consiliatum habet, neque in acerba castigatione corporis, neque in seuera cupiditatum moderatione consistit; hisce tamen adiutoribus & socijs muniendum esse, ne plurimis & maximis, in quibus frequenter versatur, periculis succubat, monent constanter ij qui rectè viuendi præceptis ad veram pietatē humanos animos instituunt. In viciniorem hostem mouenda prius arma sunt, ne is retrò, veluti per contemptum relictus incautum militem à tergo adoriatur. In primis igitur atq; ante omnia crudeli carni bellum indici atq; inferri oportet, & quoad fieri potest, omnes eius libidines & cupiditates comprimendæ, penitusque resecandæ